ML w problemie scoringu – case study

Mateusz Grzyb, ITMAGINATION

Cześć!

Mateusz Grzyb

Data Scientist @ ITMAGINATION

Zarys projektu

Zarys projektu

Najważniejsze informacje na temat projektu:

- Klient: sektor finansowy, **top 3** w swojej branży.
- Start: listopad 2017, koniec: maj 2018.
- Przez projektem klient nie korzystał z systemu scoringowego.
- Decyzje podejmowane w oparciu o dane przez ekspertów.
- Zespół ITM – ok. 10 osób.

System scoringowy

Definicja systemu scoringowego

Definicja:

- System oceny pozwalającej na klasyfikację obserwacji na podstawie wybranych cech.
- Pozwala sklasyfikować podmioty na dwie klasy: dobre i złe.
- Predykcja zostaje wyznaczona dla przyjętego **horyzontu czasowego**.

Zastosowanie:

- Sektor finansowy (ocena ryzyka kredytowego, wgląd w wypłacalność klienta).

Główne korzyści:

- Automatyzacja podejmowanych decyzji.
- Ograniczanie ryzyka.
- Optymalizacja kosztów (np. kredytu).
- Wyższe zyski.

Definicja systemu scoringowego

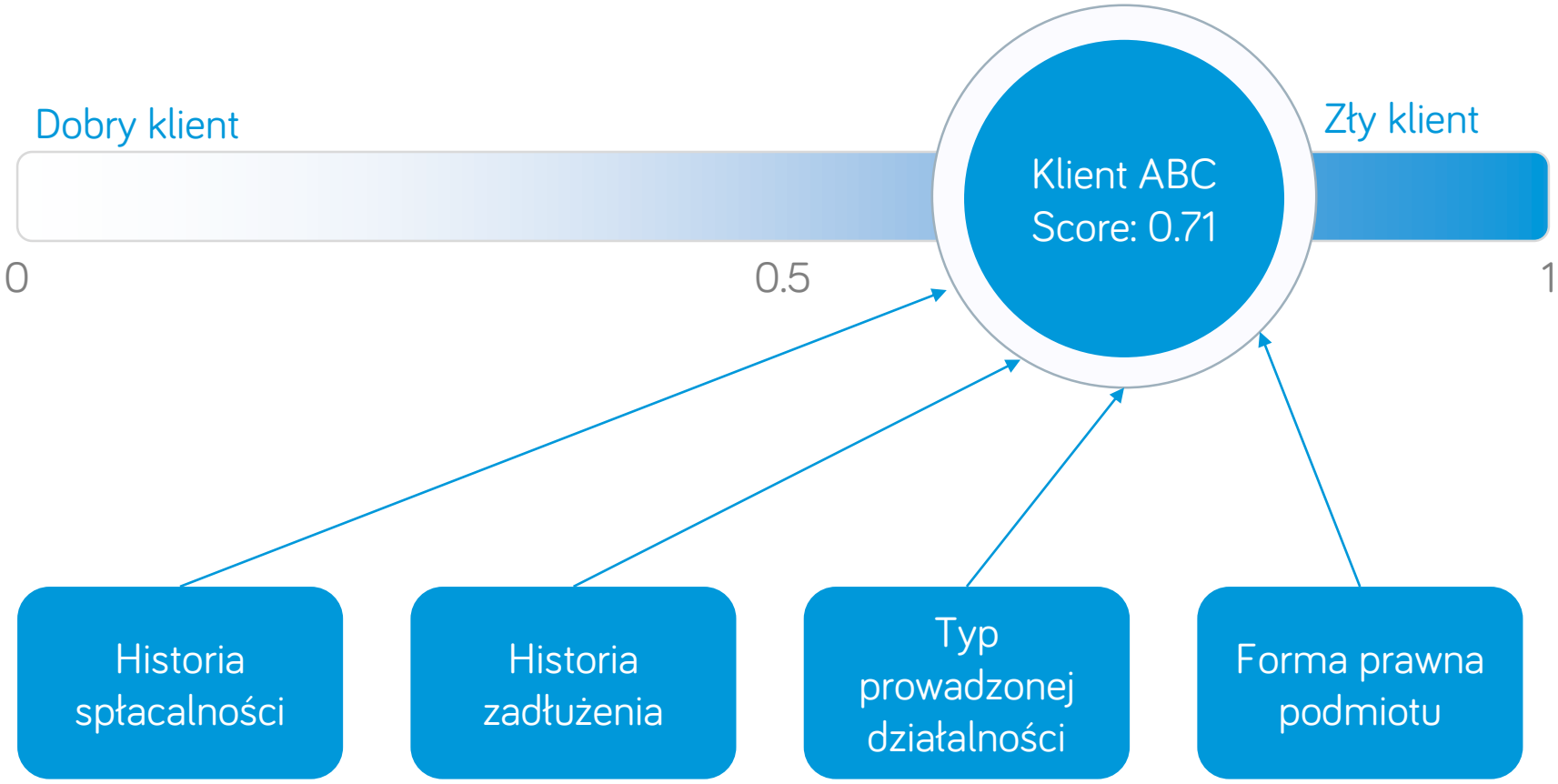

Przykładowe zmienne:

Horyzont czasowy

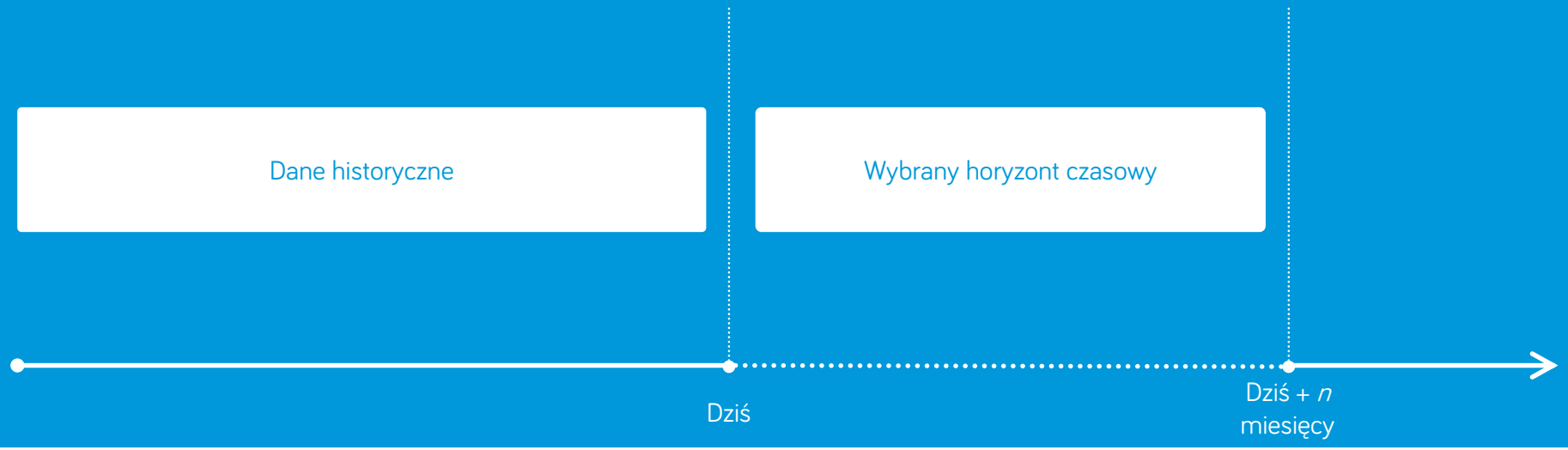

Linia życia danego klienta

Proces budowy systemu

Proces budowy systemu scoringowego

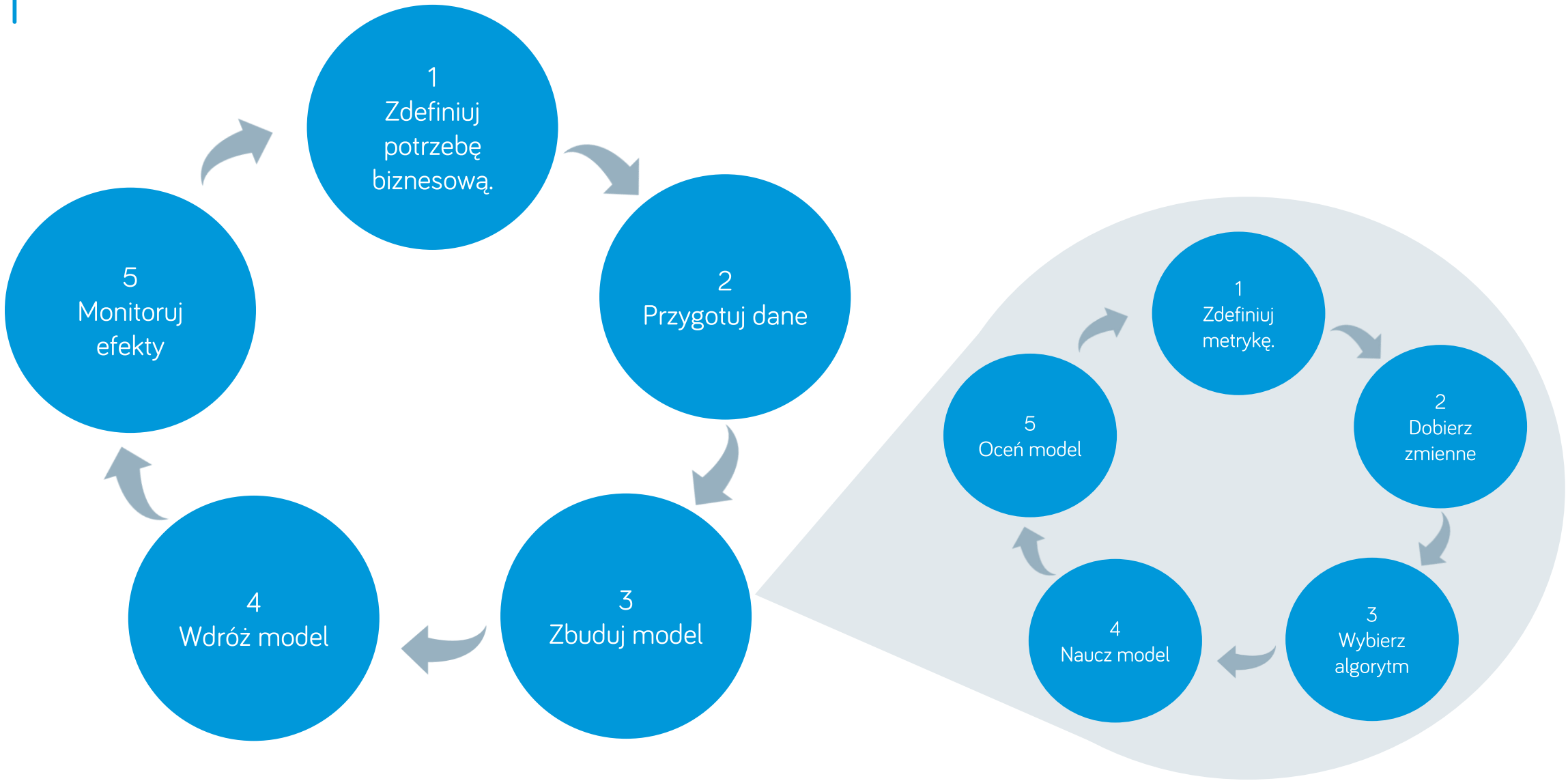

1

Zrozumienie biznesu

Zrozumienie potrzeb klienta, ustalenie celu i pierwsze wyzwania.

2

Zrozumienie danych

Poznanie dostępnych źródeł danych, ich podziału i struktury.

3

Ustalenie finalnej definicji zmiennej celu

Definicja zmiennej objaśnianej zgodna z celem biznesowym.

Ustalenie finalnej definicji zmiennej celu

KTO? - klientem nierzetelnym, nazywano klienta, u którego w ciągu ostatnich *n* miesięcy:

- Wystąpiły problemy ze spłatą zobowiązań.
- Zmiana salda zobowiązań.

KIEDY? - wybór horyzontu czasowego:

- Wystarczająco wysoka zmienność danych (liczba transakcji w danym okresie).
- Relatywnie krótki czas potrzebny do walidacji wyników modelu.

4

Pozyskanie nowych danych

Wyjście naprzeciw oczekiwaniom klienta.

Pozyskanie nowych danych

Dwa modele:

- Aplikacyjny i behawioralny.

- Dane z wewnętrznych źródeł klienta:
  - Tabele opisujące klientów (teleadresowe).
  - Tabele opisujące historię transakcji.
  - Tabele opisujące wierzycieli.
- Dane pochodzące ze źródeł zewnętrznych.

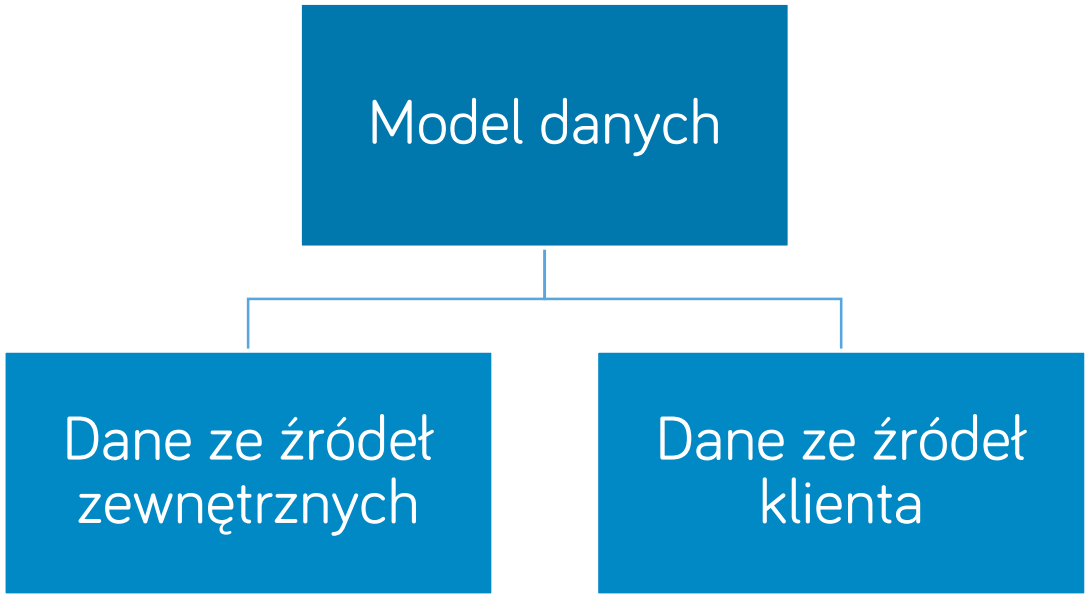

5

Przygotowanie danych

Odpowiedni okres czasu, filtrowanie danych o złej jakości, podział na „koszyki”, próbkowanie, przecieki.

6

Modelowanie

Budowa modelu aplikacyjnego i behawioralnego.

Modelowanie - opis dostępnych zmiennych

Model 1 (behawioralny):

- Dane klientów.
- Dane dotyczące historii prowadzenia konta.
- Dane dotyczące historii spłat zobowiązań.
- Dane produktów z jakich korzystał klient.
- Dane ze źródeł zewnętrznych.

Model 2 (aplikacyjny)

- Dane ze źródeł zewnętrznych.

Model 1 – połączone źródła danych

Charakterystyka modelu:

- Wykorzystano połączone źródła danych:
  - Dane ze źródeł wewnętrznych.
  - Dane ze źródeł zewnętrznych.
- Dostęp do danych behawioralnych.
- Możliwość użycia jedynie dla podmiotów znajdujących się w bazie danych klienta.

Model 2 – dane z rejestrów zewnętrznych

Charakterystyka modelu:

- Wykorzystano dane zewnętrzne.
- Brak dostępu do danych behawioralnych.
- Możliwość użycia dla wszystkich podmiotów znajdujących.

Modelowanie - wybór odpowiedniej miary jakości

Jako miary jakości modeli przyjęto:

- Gini
  - Podstawowa miara jakości modelu.
  - Przyjmuje wartość 0 - 1.
- Czułość
  - Procentowa wartość wszystkich dobrze rozpoznanych *defaultów*.
  - Przyjmuje wartość 0 – 100.
- Stabilność
  - Procentowa wartość wszystkich dobrze sklasyfikowanych klientów.
  - Przyjmuje wartość 0 – 100.
  - Badana podczas walidacji krzyżowej z pomocą współczynnika zmienności.

Modelowanie – algorytmy

W ramach testów zbudowano modele:

- Naiwny klasyfikator Bayesa.
- Drzewo decyzyjne.
- Regresja logistyczna.

Różne założenia:

- Naiwny Bayes
  - Brak zależności pomiędzy zmiennymi.
  - Duże znaczenie ma przygotowanie danych.
- Drzewo decyzyjnego
  - Niewrażliwe na odstające wartości.
  - Optymalizacja parametrów > przygotowanie danych.
- Regresja logistyczna
  - Problemy ze współliniowością zmiennych.
  - Dobór zmiennych i przygotowanie danych > optymalizacja parametrów.

7

Omówienie i przedstawienie wyników

Uzyskane rezultaty dla obu modeli, sposób prezentacji wyników scoringu.

Sposób przedstawiania wyników

- Każdemu klientowi zostaje nadany **score** będący wartością z zakresu <0, 1>.
- W oparciu o dane pozyskane z procesie uczenia i testowania modelu, zostanie wyznaczony **punkt separacji**.
- Im bliżej wartości 0, tym większe prawdopodobieństwo, że **klient okaże się rzetelny**.
- Im bliżej wartości 1 tym większe prawdopodobieństwo, że **klient okaże się nierzetelny**.

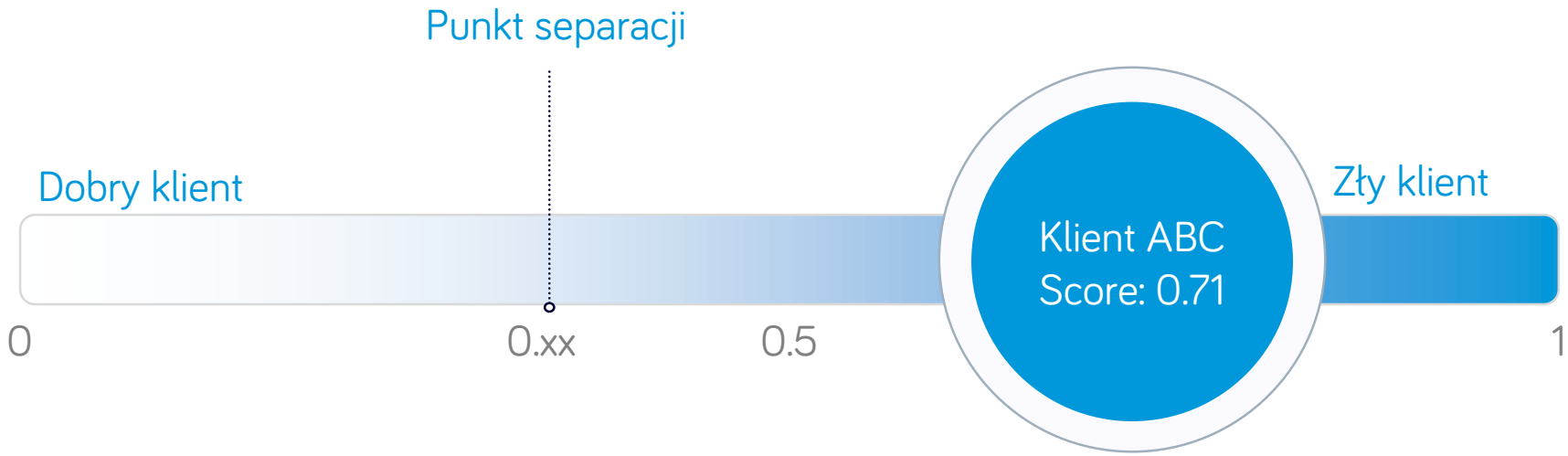

Kluczowe wnioski z projektu

WNIOSEK #1

Przygotowanie danych to 80% sukcesu.

WNIOSEK #2

Regresja logistyczna – algorytm pierwszego wyboru dla problemu scoringu.

WNIOSEK #3

Interpretowalność wyników regresji logistycznej > interpretowalność drzewa decyzyjnego (wg biznesu).

WNIOSEK #4

Dobór zmiennych kluczem do sukcesu w modelu regresji logistycznej.

Dobór zmiennych do modelu regresji logistycznej

1. Usunięcie zmiennych o **małej zmienności**.
2. Usunięcie zmiennych o **zbyt dużej liczbie brakujących wartości** (uwaga: brak może być informacją).
3. Badanie współczynników korelacji **pomiędzy zmiennymi objaśniającymi**.
4. Badanie **istotności zmiennych** (pozostało ok. 200 zmiennych).
5. Wybór zmiennych objaśniających o możliwie **najmniejszym współczynniku korelacji**.
   - Spośród par zmiennych wysoce skorelowanych wybieraliśmy tą zmienną, która miała **wyższą istotność** (< 100 zmiennych).
6. Analiza współczynnika **VIF**.
7. **Forward selection** (< 20 zmiennych).

WNIOSEK #5

Dobór parametrów modelu kluczem do sukcesu w modelu drzewa decyzyjnego (CART).

Dobór parametrów do modelu drzewa decyzyjnego

Drzewo decyzyjne (CART):

- Niewrażliwe na odstające wartości.
- Brak założeń dotyczących normalności rozkładu.
- GridSearch vs RandomizedSearch
  - przeszukiwanie siatki wartości ciągłych,
  - problem z dopasowaniem modelu do danych.

WNIOSEK #6

Interpretowalność to nie sam algorytm.

Interpretowalność to nie sam algorytm

Na interpretację składają się m.in.:

- Odpowiedni algorytm.
- Intuicyjność zmiennych.
- Transformacje wykonane na zbiorze.
- Liczba zmiennych.

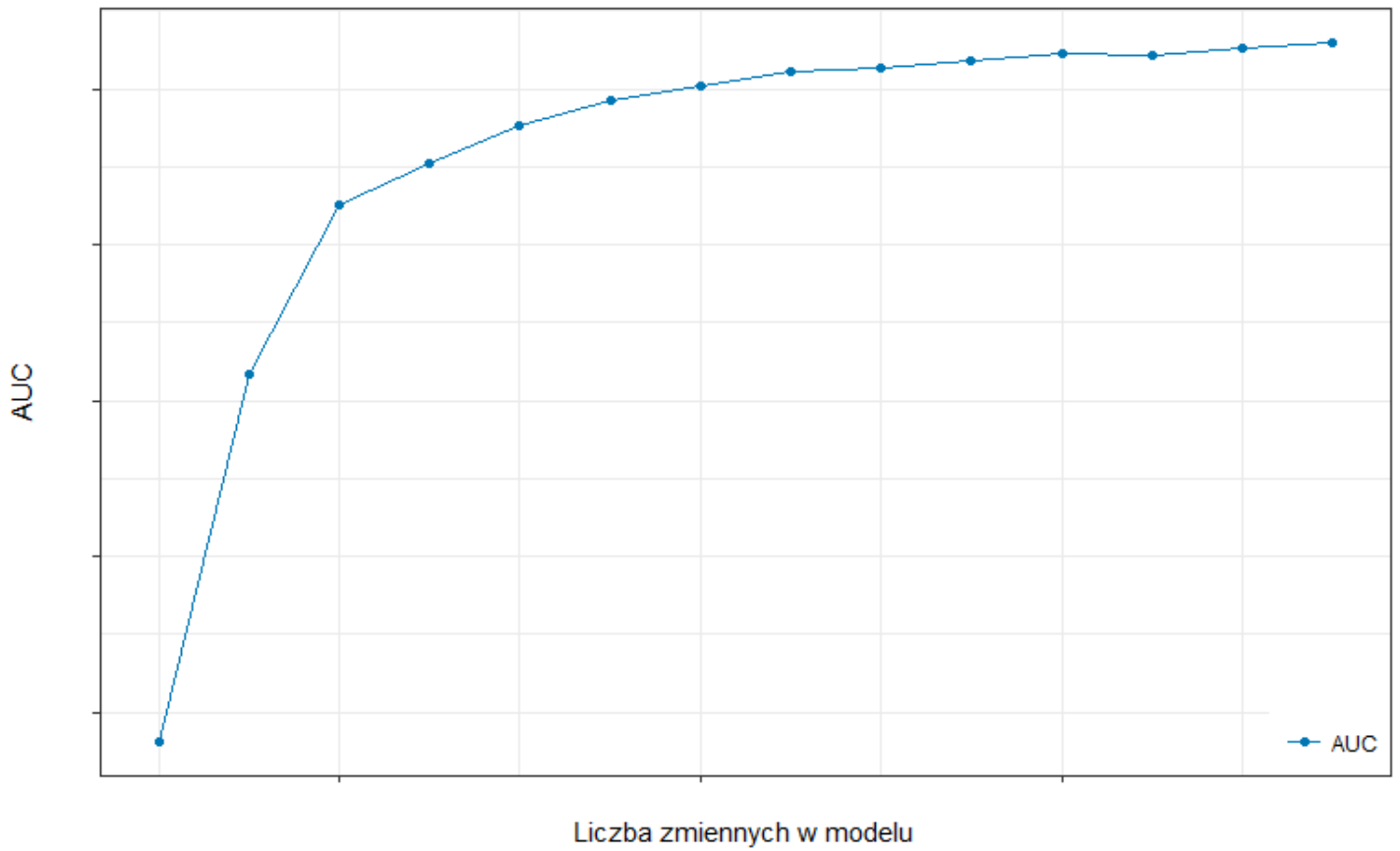
AUC
Liczba zmiennych w modelu
AUC

WNIOSEK #7

Finalny sukces, to nie tylko zasługa modelowania.

WNIOSEK #8

Siła tkwi w mocnym, zróżnicowanym zespole.

Dziękuję!

Pytania?

Kontakt: mateusz.grzyb@itmagination.com

Slajdy i materiały: MateuszGrzyb.pl/DSS